

קבץ

תוֹךְ הַנַּחֵל

דבורים נוראים ונפלאים, מעוררים מעירים ומחזקים, אשר מתוך הנחל נובע
מקור חכמה נובעים, להחיות נפש כל חי ומשם ישקו העדרים, להתחזק בעבודת
הבורא בכל דרגה שיהיו נמצאים

*

אשר נאמרו בשלחן הפתור של
מרן מוהרא"ש שליט"א
בסעודה שלישית שבת פרשת ויגש – תשע"ג

ידבר נפלאות מענין מה שאמר רבנו ז"ל שייכולים לבקש עצה מאחד שיש לו
מעלה, וזהו יבאר ענין יהודה שנגש ליוסף הצדיק, ובמלים שאמר נבמרו רחמיו
והתגלה להם, ויחזק מאד ענין ההשוכה על שנות הנעורים.

יצא לאור ערב שבת קדש פרשת ויגש תשע"ד
על ידי תלמידי מתיבתא 'חובל תקדש' חסידי גרסקלב
עיר הקדש ירושלים תוכב"א

סעדה שלישית שבת פרשת ויג'ש, ה'תשע"ד

מאמר

כי איך אעלה אל אבי

בסעדה שלישית, סעדת רעוא ררעוין, דבר מוהרא"ש נ"י דפורים נוראים
ונפלאים מאד על פי דברי רבנו ז"ל בלקומי מוהר"ן חלק א' סימן ר"ב
המדבר מעצה להנצל מצער, עין שם.

אצל כל אחד – יכולים להושע מצערו

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רבנו ז"ל אומר – 'דע כי יש כמה
דברים יקרים בעולם, החכם הוא יקר מאד, וכן גבור וכן עשיר
ומושל, דהינו מי שיניש לו איזה התנשאות. ודע שאצל כל אחד
מהם, יכולים לפעל ולהושע מצערו, שאם יש לו איזה צער, חס
ושלום, וילך אצל אחד מהם ויספרו לפניו, עד שיעזר רחמים
אצלו עליו, מזה יוכל להושע; עד כאן לשון רבנו ז"ל.

סימן שניש לו פחות נפשיים מיתדים

והסביר מוה"רא"ש נ"י, כי הנה רבנו ז"ל מגלה בתורה זאת, עצה לאדם להושע מצעריו - לספר צערו לפני אדם שניש לו מדה יקרה, כגון לפני חכם, גבור, עשיר או מושל, ויעורר רחמים אצלו, ועל ידי זה יושע מצעריו, כי מי שניש לו מדה יקרה - סימן שניש לו פחות נפשיים מיתדים, שעל ידי זה זכה למדה יקרה זאת, ועל פן אם אחד יש לו צער, וילך ויספר לו את צערו, יכול להושע אצלו, ולהנצל מצעריו, כי דבוריו יעוררו רחמים אצלו, וישפיע עליו מפתו היקרה, מצד יקרות נשמתו, ועל ידי זה יושע מצעריו, ומכל שפן אם יש באדם שתים או יותר, ממדות אלו, כגון שהוא חכם, וגם גבור, וגם עשיר ומושל, כדאי יכולים להושע אצלו בכל מה שצריך.

ביוסף היו כל המדות הללו

והנה על פי זה מוכן מאד, מה שמצינו בתחלת פרשת השבוע, הוכנה בין יהודה ויוסף, שהתחנן יהודה ליוסף על עצם צערו ועגמת נפשו, שלקחו מאתם את בנימין, ורצה לעורר רחמים אצלו, כי הנה אצל יוסף מצינו את כל המדות היקרות האלו שמונה רבנו ז"ל בתורה זו - חכם גבור עשיר ומושל, חכם, כמו שכתוב (בראשית מא, לט) ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אליקים אותך את כל זאת

אין נבון וחקם כמורה - גבור, שהרי כבש את יצרו בנסיון עם אשת אדוניו, וחקמינו הקדושים אומרים (אבות ד, א): 'איזהו גבור הכובש את יצרו', עשיר ומוזל, כמו שכתוב (בראשית מו, יד): 'וילקט יוסף את כל חכמיו הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען' וגו'. וכתוב (שם מה): 'וכי הוא מוזל בכל ארץ מצרים', ונמצינו למדים שהיו ביוסף הצדיק, עליו השלום, את כל המדות היקרות האלו, ולכן ספר יהודה לפניו את צערו ועגמת נפשו, כי רצה לעורר רחמים אצלו שיושיעו מצרתו.

למה דיקא במלים אלו התמלא רחמים

והנה מיד שאמר יהודה (מד, לד): **פי איך אעלה אל אבי והנער איננו אחי פן אראה ברע אשר ימצא את אבי**, אז נכמרו רחמי יוסף, וכתוב, ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו וגו', ונתגלה להם. והנה צריך להבין, למה דיקא במלים האלו, נתעוררו רחמי יוסף על יהודה ואחיו, ורק אז נתגלה להם.

יקרת ימי הפחרות והנעורים

ויש להבין את הענין על פי דברי רבנו ז"ל (ספר המדות אות תשובה סימן עג): **העבודות שאדם עובד את השם בפחרותו, כל יום, ערכו יקר**

משנים רבות של עבודה לעת זקנתו. כי העבודות שאדם קובע בנפשו בימי נעורותו, הם משתרשים בו מאוד, ומלוים אותו כל ימי חייו, כי בימי הנעורות ובשנות הבחורות, יש לאדם כחות עצומים ורעננים, ואם מכנים אותם בעבודת השם יתברך – יכול ללמוד בשנים אלו הרבה, ולהתפלל ולהתבודד הרבה, עד שיכול לפעל בכל יום, יותר מכמה שנים של עת זקנותו, כי 'ינקותא פלילא דורדא' (שבת קנ"ג ע"א), שזמן הצעירות היא היפי של הנדר, ומה שאדם לומד בצעירותו נשאר עמו כל ימי חייו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ד, יט): 'הלומד ילד דומה לדיו על נר חדש', כי גירסת הילדות מתקיימת ואינה משתפחת. ולכן ראוי לכל אחד לשמור מאוד על שנות הנעורות, ולחטף בהם כל מה שיכול, כי כל יום, שנה יותר מכמה שנים לעת הזקנה.

יש התגברות היצר גדולה מאד בנעורים

והנה אף על פי שמצד אחד, יש לאדם כחות עצומים בשנות הבחורות, ויכול להתעלות הרבה בעבודת השם יתברך, אבל מצד שני, גם התגברות היצר הרע חזקה מאד בימי הבחורות והנעורות, כי זה לעמת זה עשה האלקים, ועל כן עליו להזכיר עצמו תמיד, שיש לו כחות רעננים וחזקים ללחום עם היצר הרע, ואם יכניס

בחזותיו בתורה ובתפלה ובעבודת השם יתברך, וגם יזכה להתחנך בגיל צעיר, אזי יקבל פחות עצומים לכבוש את יצרו, ויזכה לעסוק בעבודת השם יתברך כל ימי חייו, גם לעת זקנותו.

ויחבש את המורו ויטח את שני נעריו – שנות נעוריו והנה מובא בספרים הקדושים, רמז נפלא לדבר זה, בפסוק (בראשית כב, א): "וישכם אברהם בבקר ויחבש את המורו ויטח את שני נעריו אתו" וגו', מאפוא היו לאברהם אבינו פחות להשכים בבקר, ולרוץ לקים את צווי הבורא יתברך שמו, ולחבש את המריותו וגשמיותו גם לעת זקנותו, על ידי "ויטח שני נעריו אתו", שלקח עמו תמיד את "שנות הנעורים", שעבד בהם הרבה את השם יתברך, וזה לזה אותו כל ימי חייו, ועל ידי זה היה יכול לעבד את הקדוש ברוך הוא בכחות חדשים ורעננים גם לעת זקנותו.

אחי יוסף במעט במלוחו מעבודת ימי הנעורים והנה יוסף הצדיק ידע, שאחיו הקדושים צריכים לעשות תשובה על דבר זה מאד, שהרי מכרו אותו בבחירתו ובנערותו, וכמעט שפלטו אותו מעבודתו בשנים אלו, אבל מחמת שהיתה לו נשמה יקרה, פלולה מכל המדות היקרות הנ"ל – חכם, גבור, עשיר ומושל, לכן

התגבר מאוד גם בשנות בחרותו, ובתקופ נסיונותיו בתוך ערות מצרים, עבד את השם יתברך, וכבש את יצרו, והיא שעמדה לו לזכות לכל גדלתו ומעלתו, עד אין סוף.

ענשם היה שהם נפלו בנסיונות

ולאידך גיסא, אחיו הקדושים שגָרמו לו נסיונות רבים – סבלו מאוד, ובפרט יהודה, הגדול שבאחיו, סבל מרות מבניו, ער ואונן, שנפלו ונכשלו בפגם זה, וכמו שכתוב (בראשית לח, ז): "ויחי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימתהו ה'", וגם אונן – "וירע בעיני ה' אשר עשה וימת גם אותו" – שנכשלו בפגם הזה, הנקרא "רע" רחמנא ליצלו, וסבל יהודה מזה צער גדול, עד שבא על ידי זה גם לנסיון עם תמר בלתו, כי כל זה היה מדה כנגד מדה, שגָרמו השבטים נסיונות גדולים ליוסף אחיהם בשנות נעוריו.

יוסף גרם להם שישבו על נקדה זו בעצמה

והנה יוסף ידע, שעל הענין הזה הם צריכים לשוב מאוד, ועל כן תכף ומיד שראה יוסף, שיהודה מוסר את נפשו על בנימין אחיו, והם מאוד על ימי נעוריו, ואינו רוצה שישאר במצרים בתקופ ערות הארץ, מזה הבין ששב על זה מאוד, וראוי להתגלות לו ולאחיו, ועל

בן בְּשִׁמְעֵ מִיְהוּדָה אֶת הַמְּלִים הָאֵלֶּה: – **כִּי אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי וְהִנֵּעַר אֵינְנִי אֵתִי מִן אֲרָאָה בְּרַע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת אָבִי; הַבּוֹן, שֶׁשָּׁב בַּתְּשׁוּבָה עַל זֶה, וּמִיָּד – וְלֹא יִכּוֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק וְגו'; וּנְתַנְּלָה לָהֶם, כִּי כָּל זֶה הָיָה מוּבָן מִתּוֹךְ דְּבַרֵי יְהוּדָה – **כִּי אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי –** תִּינֹן אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי שְׁבַשְׁמִים – **וְהִנֵּעַר אֵינְנִי אֵתִי;** שְׁשֻׁנוֹת הַנְּעוּרִים אֵינֶן אֵתִי, שְׁבַשְׁמִלְתִּי אוֹתָם מִיוֹסֵף, וְעַכְשָׁיו גַּם מִבְּנֵימִין, "מִן אֲרָאָה בְּרַע", סָתֵם 'רַע' הוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, וּכְמוֹ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית לז, ז): "וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה'" – **אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת אָבִי, שְׁאֲבִי שְׁבַשְׁמִים יִמְצָא אוֹתִי חַיֵּב בְּפֹה שְׁגָרְמָתִי פָּגַמִים אֵלֶּה, וְלֹא חִסְתִּי עַל שְׁנוֹת הַנְּעוּרִים, וְעַל זֶה אֲנִי מִתְחַרַּט מְאֹד.****

יוֹסֵף הֲרָאָה לָהֶם אֵיךְ הִתְנַהַג בְּיַמֵּי נְעוּרָיו

וְזֶה, "וְלֹא יִכּוֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק וְגו'", וְהִתְוֹדַע אֶל אָחָיו, וְהֲרָאָה לָהֶם שֶׁהוּא מְהוּל, וּכְמוֹ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית מז, יב) **וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רוֹאוֹת וְעֵינֵי אָחִי בְּנֵימִין כִּי כִּי הַמְּדַבֵּר אֵלֵיכֶם, וּפִרְשׁ רַש"י, שְׁאֲנִי מְהוּל בְּכֶם, וְעוֹד, שְׁפִי מְדַבֵּר אֵלֵיכֶם בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ, כִּי בְּזַה הֲרָאָה לָהֶם, שְׁלֹא אֲבָד, חֵם וְשְׁלוֹם, אֶת שְׁנוֹת הַנְּעוּרִים, רַק מְלֹא אוֹתָם עִם הַרְבֵּה דְּבוּרִים קְדוּשִׁים שֶׁל לִשׁוֹן הַקִּדְשׁ, שֶׁהֵם דְּבוּרִים שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה,**

ועל ידי זה ה'יה לו פת עצום לעמוד בכל נסיונותיו, ולהיות חזק בשמירת הברית, וכזה למד אותם למוד לדורות, שצריכים לשמור מאוד על שנות הנעורים, ולמלאות אותן עם כל טוב אמת ונצח, ועל ידי זה "גם פי יזקין לא יסור ממונה" (משלי כב, ו). והוא גם למוד יסודי להורים, שעליהם להשתדל לחתן את בניהם ובנותיהם עוד בהיותם בגיל צעיר, ועל ידי זה יהיו נשמרים מכל רע, ומלאו את שנותיהם הצעירות בטוב ובנעימים.

והשם יתברך יזכנו לעסק בעבודתו יתברך משנות נעורנו עד שנות זקנותנו, ונזכה לחתן כל בנינו בגיל צעיר מאוד, ולרוות מהם רוב נחת וקדושה, עדי נזכה לראות בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן ואמן.

